

สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะ

สรุป

อุตสาหกรรมไม้อัดไฟเบอร์เป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศ และเป็นอุตสาหกรรมที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนา ซึ่งความเจริญยังไม่ทั่วถึง นอกจากนั้นยังเป็นอุตสาหกรรมที่ช่วยเสริมแรงงานในประเทศมีงานทำเพิ่มขึ้น ในอดีตที่ผ่านมา อุตสาหกรรมไม้อัดไฟเบอร์ในประเทศไทยมีผู้ผลิตทั้งสิ้น 7 ราย (ตั้งขึ้นในระหว่าง พ.ศ. 2471 - 2495) ทำการค้าอย่างเสรี จึงทำให้เกิดการแข่งขันในด้านการตลาด โดยวิธีการแข่งขันทางด้านราคา (price war) ซึ่งทำให้ผู้ผลิตบางรายต้องหยุดผลิตไประยะหนึ่ง เพราะไม่สามารถรับภาระการขาดทุนได้ ผู้ผลิตไม้อัดไฟเบอร์ทั้ง 7 โรงงาน จึงได้รวมตัวกันจัดตั้งบริษัทตัวแทนเพื่อจำหน่ายไม้อัดไฟเบอร์ขึ้นชื่อว่า บริษัทสหไม้อัดไฟเบอร์ จำกัด โดยแบ่งโควตาการผลิตตามกำลังการผลิตของแต่ละโรงงาน การรวมตัวของผู้ผลิตนี้ทำให้เกิดภาวะตลาดแบบผูกขาด เพราะบริษัทตัวแทนจะกำหนดปริมาณผลิตและราคาที่จำหน่ายแก่ฝ่ายเดียว ทำให้ผู้บริโภคเสียเปรียบและเสียสิทธิในการต่อรองราคา โดยในปี 2515 - 2516 ได้เกิดภาวะขาดแคลนไม้อัดไฟเบอร์ และเกิดการขึ้นราคาไม้อัดไฟเบอร์ ทำให้มีการร้องเรียนต่อรัฐบาลถึงความเดือดร้อนของประชาชน ทางรัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายให้มีการควบคุมราคาสินค้าในปี 2517 และในขณะเดียวกันได้ประกาศยกเลิกนโยบายที่ห้ามขยายและตั้งโรงงานใหม่เสีย โดยกำหนดนโยบายใหม่ให้ตั้งโรงงานได้โดยเสรี เพื่อป้องกันระบบผูกขาด จึงทำให้มีผู้ผลิตรายใหม่เข้ามาสู่อุตสาหกรรมไม้อัดไฟเบอร์เพิ่มขึ้นอีก 5 ราย ดำเนินการผลิตและออกจำหน่ายแล้ว 3 ราย กำลังอยู่

ในระหว่างก่อสร้างและติดตั้งเครื่องจักร 2 ราย ลักษณะของตลาดในอนาคตจึงมีแนวโน้มที่จะมีการแข่งขันกันมากขึ้น

การประกาศควบคุมราคาขายปลีกไม้ขีดไฟ โดยคณะกรรมการฯ ในปี 2517 ทำให้บริษัทผู้ผลิตรวมตัวกันเสนอขอขึ้นราคา โดยยื่นขอขึ้นราคาในปี 2519 แต่ไม่ได้รับการอนุมัติจนกระทั่งถึงปี 2521 ก็ยังไม่ได้รับการอนุมัติให้ขึ้นราคา จากการศึกษาถึงอัตราผลตอบแทนของโรงงานอุตสาหกรรมไม้ขีดไฟ พบว่าในปี 2517 - 2519 อุตสาหกรรมไม้ขีดไฟโดยส่วนรวม ยังคงให้อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในอัตราที่น่าพอใจ คือ 14.66 %, 9.43 % และ 8.90 % ถึงแม้ว่าจะเป็นอัตราส่วนที่ลดลง แต่ก็ยังเป็นอัตราที่น่าพอใจ ปี 2520 และ 2521 อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในอุตสาหกรรมนี้ = 5.65 % และ (12.25 %) ตามลำดับ ซึ่งเป็นอัตราผลตอบแทนที่ต่ำลงมาก สำหรับอัตราผลตอบแทนอื่นๆ ก็มีแนวโน้มลดลงทุกปี ตามตารางที่ 35 เมื่อพิจารณาแล้ว บริษัทผู้ผลิตรายเก่า ยังคงผลิตอยู่ได้ เพราะต้องการรักษาส่วนของตลาดไว้ และค่าใช้จ่ายที่จ่ายส่วนใหญ่ก็เป็นค่าใช้จ่ายแบบแปรได้ (Variable Cost) การผลิตเพียงเพื่อคุ้มกับค่าใช้จ่ายแปรได้ ผู้ผลิตก็ยอมจะตองพอใจ

ตารางที่ 35 สรุปอัตราส่วนโดยเฉลี่ยของบริษัทผู้ผลิตรายเก่า (ในแต่ละปี)

	2517	2518	2519	2520	2521	หน่วย
1. อัตราส่วนต้นทุนขาย	69.52	74.33	77.26	83.24	99.67	%
2. อัตราการหมุนเวียนของทรัพย์สินประจำ	4.57	5.52	6.58	7.65	5.02	รอบ
3. อัตราการหมุนเวียนของทรัพย์สินดำเนินการ	1.40	1.45	1.65	1.60	1.08	รอบ
4. อัตราส่วนกำไรเบื้องต้นต่อค่าขาย	30.47	25.67	22.31	16.75	.33	%
5. อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อค่าขาย	10.97	7.01	5.72	3.28	(14.15)	%
6. อัตราผลตอบแทนจากทรัพย์สิน	14.66	9.43	8.90	5.65	(12.25)	%
7. อัตราผลตอบแทนของส่วนเป็นเจ้าของ	17.80	11.38	10.85	7.13	(16.04)	%

ตารางที่ 35 เป็นการสรุปอัตราส่วนทุกอัตราส่วนของผู้ผลิตรายเก่าในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา พบว่าอัตราส่วนของต้นทุนขายสูงขึ้นทุกปี ส่วนอัตราส่วนอื่น ๆ นั้น มีแนวโน้มที่ไม่น่าพอใจ เพราะอัตราผลตอบแทนโดยรวมมีค่าลดลงทุกปี

ตารางที่ 36 สรุปค่าเฉลี่ยโดยรวมของอุตสาหกรรมไม้ซี้ดไฟในระหว่างปี 2517 - 2521

	ค่าต่ำสุด (Minimum)	ค่าสูงสุด (Maximum)	ค่าเฉลี่ย (Average)
<u>อัตราส่วนแสดงสภาพคล่องของกิจการ</u>			
1. อัตราส่วนหมุนเวียน (เท่า)	1.80	2,108.57	1,055.19
2. อัตราส่วนหมุนเวียนอย่างถึงแกน(เท่า)	0.72	1,034.71	517.35
<u>อัตราส่วนแสดงสมรรถภาพในการดำเนินงาน</u>			
1. อัตรากาารหมุนเวียนของทรัพย์สินประจำ (รอบ)	3.12	11.12	7.12
2. อัตรากาารหมุนเวียนของทรัพย์สินดำเนินการ (รอบ)	0.95	2.28	1.61
<u>อัตราส่วนแสดงสมรรถภาพในการหากำไร</u>			
1. อัตราส่วนกำไรเบื้องต้นต่อคาขาย (%)	(14.03)	35.54	10.75
2. อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อคาขาย (%)	8.78	1.06	4.92
3. อัตราผลตอบแทนจากทรัพย์สิน (%)	(12.20)	14.53	1.16
4. อัตราผลตอบแทนของส่วนของผู้ถือหุ้น (%)	(12.09)	18.84	3.37

ที่มา : ตารางที่ 13 - 23

ตารางที่ 36 เป็นการหาค่าเฉลี่ยโดยส่วนรวมของอุตสาหกรรมไม้ซีกไฟ (ผู้ผลิตรายเก่า) ในระหว่างปี 2517 - 2521 เป็นที่น่าสังเกตว่า อัตราส่วน แสดงสภาพคล่องของผู้ผลิตรายเก่าที่มีค่าเฉลี่ยสูงมาก กล่าวคือ มีอัตราส่วนหมุนเวียนโดยเฉลี่ย 1055.19 เท่า และอัตราส่วนหมุนเวียนอย่างถึงแก่น 517.35 เท่า อันแสดงให้เห็นว่าผู้ผลิตรายเก่ามีความสามารถในการชำระหนี้สูง ทั้งนี้เพราะผู้ผลิตรายเก่าเป็นผู้ผลิตที่ผลิตมานานจนสามารถคืนทุนได้หมดแล้ว ไม่จำเป็นที่จะต้องกู้ยืมเงินมาลงทุน ยกเว้นในกรณีที่ต้องการจะเปลี่ยนเครื่องจักรใหม่จึงจะมีการกู้ยืมเพิ่มเติม

สำหรับอัตราส่วนแสดงสมรรถภาพในการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยในอัตราที่สูงพอสมควร คืออัตราการหมุนเวียนของทรัพย์สินประจำ = 7.12 รอบ อัตราการหมุนเวียนของทรัพย์สินดำเนินการ = 1.61 รอบ ทั้งนี้เพราะทรัพย์สินทั้งหมดของผู้ผลิตรายเก่า ในอุตสาหกรรมไม้ซีกไฟ เป็นทรัพย์สินที่ไ้มานานแล้ว ดังที่กล่าวมาแล้ว จึงทำให้มูลค่าของทรัพย์สินมีค่าน้อย อัตราการหมุนเวียนของทรัพย์สินจึงมีจำนวนรอบการไ้ชงานสูง

และสำหรับอัตราส่วนแสดงสมรรถภาพในการหาทำใ้ได้อยู่ในเกณฑ์ต่ำ ไม่น่าพอใจ เพราะค่าใช้จ่ายในการผลิตและการดำเนินงานมีค่าสูงขึ้น แต่ราคาขายไม่สามารถจะเปลี่ยนแปลงได้ เพราะถูกกำหนดราคาควบคุม จึงทำใ้ให้อัตราผลตอบแทนต่าง ๆ มีค่าต่ำเมื่อเทียบกับผลตอบแทนจากการลงทุนในธุรกิจอื่น เช่น การนำเงินไปซื้อพันธบัตรรัฐบาล การนำเงินไปฝากธนาคาร ซึ่งให้ผลตอบแทน 7 - 8 % และไม่มีความเสี่ยงเลย

นอกจากนั้น การประมาณการลงทุนในอุตสาหกรรมไม้ซีกไฟ สำหรับผู้ที่สนใจจะเข้ามาลงทุนใหม่ พบว่าผลตอบแทนจากการลงทุนในการที่จะเข้าไปเริ่มกิจการประเภทนี้อยู่ในอัตราที่ไม่น่าพอใจ ยังไม่ควรจะลงทุน เว้นเสียแต่ว่าจะมีการเปลี่ยนราคาควบคุมใหม่ และสามารถที่จะขยายตลาดเพิ่มขึ้น โดยการส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ ซึ่งจะทำใ้ให้อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในอุตสาหกรรมนี้สูงขึ้น

ปัญหา

อุปสรรคและปัญหาในอุตสาหกรรมไม้ซี้ดไฟพอจะสรุปได้ดังนี้

1. อุปสรรคและปัญหาคานการผลิต
2. ปัญหาคานการตลาด
3. ปัญหาเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาล
4. ปัญหาคานแรงงาน

อุปสรรคและปัญหาคานการผลิต

ทางคานการผลิตแยกเป็นปัญหาใหญ่ ๆ 2 ประการคือ

1. ปัญหาทางคานวัตถุดิบ
2. ปัญหาคานการผลิตและกำลังการผลิต

1. ปัญหาทางคานวัตถุดิบ เป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดของอุตสาหกรรมไม้ซี้ดไฟ
ในขณะนี้คือ

1.1 การขาดแคลนไม้เนื้ออ่อน ในการผลิตไม้ซี้ดไฟต้องใช้ไม้เนื้ออ่อน ไม้เนื้ออ่อน ไม้เนื้อแข็ง ฯลฯ ซึ่งต้องใช้ถึง 60 % ของปริมาณวัตถุดิบทั้งหมด ปัจจุบันปริมาณของไม้เนื้ออ่อนในป่าลดลง การตัดไม้ของเข้าไปในป่าลึกขึ้น และส่วนใหญ่จะอยู่ในป่าสงวน ทำให้การตัดและชักลากไม้เป็นไปด้วยความยากลำบาก และถ้าเป็นฤดูฝน การตัดไม้และชักลากจะเป็นไปอย่างลำบากมาก จึงทำให้เกิดการขาดแคลนไม้ขึ้น

นอกจากนั้น การสั่งปิดป่าบางแห่งในปี 2520 ทำให้ไม้เนื้ออ่อนหายากยิ่งขึ้น ประกอบกับขั้นตอนในการตัดไม้ต้องใช้ระยะเวลาาน ทำให้ไม้ที่ตัดไว้ในป่าเสียหายการไม่ได้ เพราะไม้เนื้ออ่อนเป็นไม้ที่เสียหาย หักไว้ประมาณ 4 - 5 เดือนโดยไม่นำมาใช้ ไม้เนื้ออ่อนก็จะเสียหายการไม่ได้ ปัญหาการขาดแคลนไม้เนื้ออ่อนเป็น

ปัญหาที่บริษัทผู้ผลิตทองแดงเผชิญอยู่เสมอ ในบางครั้งต้องปิดโรงงานชั่วคราว เพราะไม่มีไม้สำหรับใช้ในการผลิต

1.2 คุณภาพของไม้เนื้ออ่อน เนื่องจากประเทศไทยมีสภาพภูมิอากาศในแถบศูนย์สูตร มีความชื้นและไอน้ำมาก ฝนตกชุก ทำให้เนื้อไม้ไม่แน่นพอเปราะง่าย เสียนไม้ไม่ตรง มักหักเป็นปากฉลาม ทำให้ได้ไม้ซี้ดที่มีคุณภาพไม่ดีพอเทียบกับไม้ซี้ดไฟจากต่างประเทศที่ใช้ไม้สนทำไม่ได้ บริษัทผู้ผลิตไม้ซี้ดไฟในประเทศจึงไม่สามารถขยายตลาดไปสู่ต่างประเทศ ยกเว้น ประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง ซึ่งยังไม่สามารถผลิตไม้ซี้ดไฟใช้เอง

1.3 สารเคมีที่ใช้ในการผลิตไม้ซี้ดไฟ ส่วนใหญ่จะสั่งเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งในบางครั้งเกิดปัญหาขาดแคลน เนื่องจากความล่าช้าในการขนส่ง นอกจากนั้นสารเคมีต่าง ๆ ต่างก็มีราคาสูงขึ้น ทำให้ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้นด้วย

2. ปัญหาทางด้านการผลิตและกำลังการผลิต

2.1 ปัญหาด้านกำลังการผลิต กำลังการผลิตของโรงงานไม้ซี้ดไฟทั้ง 10 แห่ง รวมกันแล้วจะผลิตได้ประมาณปีละ 99,000 ทีบ และเมื่อโรงงานใหม่อีก 2 แห่งเปิดดำเนินการผลิต กำลังการผลิตจะเพิ่มเป็นปีละประมาณ 110,000 ทีบ ซึ่งเมื่อเทียบกับปริมาณความต้องการใช้ในอนาคตแล้ว คาดว่าจะเกิดปัญหาไม้ซี้ดไฟล้นตลาดขึ้น และในขณะเดียวกัน เมื่อมีผู้ผลิตมากมาย ปัญหาที่จะตามมาคือ การขาดแคลนไม้เนื้ออ่อน ซึ่งจะเป็นปัญหาใหญ่ที่ทำให้โรงงานไม่สามารถดำเนินงานได้เต็มกำลังผลิต เป็นผลทำให้เกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจ

2.2 ปัญหาทางด้านเครื่องจักรและอุปกรณ์ในการผลิต เครื่องจักรที่ใช้อยู่ในโรงงานผลิตไม้ซี้ดไฟ ส่วนใหญ่เป็นเครื่องจักรเก่าที่ใช้งานนาน ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง เกิดการสูญเสียระหว่างผลิตมาก และมักจะเกิดการชำรุดต้องดำเนินการซ่อมแซมอยู่เสมอ หลาย ๆ โรงงานได้พยายามเปลี่ยนไปใช้เครื่องจักรใหม่ ซึ่งเป็นเครื่องจักรแบบอัตโนมัติ หรือกึ่งอัตโนมัติ แต่ก็ไม่สามารถเปลี่ยนได้

ทั้งหมด เพราะมีเงินทุนไม่พอ (เครื่องจักรเก่าหักค่าเสื่อมหมดแล้ว ฉะนั้นจึงได้เปรียบเครื่องจักรใหม่ เพราะต้นทุนจะต่ำกว่า โดยเฉพาะในภาวะที่ถูกควบคุมราคาขาย โรงงานเก่านั้นจะได้เปรียบโรงงานใหม่)

2.3 ปัญหาทางเทคนิคและกรรมวิธีการผลิต เทคนิคที่สำคัญสำหรับการผลิตไม้ขีดไฟได้แก่ ส่วนผสมของสารเคมีที่ใช้สำหรับทำหัวไม้ขีด ซึ่งทุกบริษัทต่างก็ถือเป็นความลับสุดยอด ในปัจจุบันบริษัทผู้ผลิตรายเก่าทั้ง 7 รายไม่ประสบกับปัญหานี้ แต่บริษัทผู้ผลิตรายใหม่มักจะประสบกับปัญหานี้เป็นประจำ เพราะการผสมสารเคมีเพื่อทำหัวไม้ขีดนั้น ต้องระวังเรื่องอากาศชื้นกับอากาศแห้ง ถ้าหากผสมสารเคมีในส่วนที่ไม่ถูกต้อง เมื่ออากาศชื้น หัวไม้ขีดมักจะขีดไม่ติด หรือในบางครั้งหัวไม้ขีดอาจจะละลายได้

ปัญหาค่านการตลาด

ปัญหาค่านการตลาดของอุตสาหกรรมไม้ขีดไฟ แยกได้ดังนี้

1. ค่านราคาจำหน่ายปลีก เนื่องจากการกำหนดราคาควบคุมของคณะกรรมการกลางป้องกันการค้ากำไรเกินควร ให้จำหน่ายไม้ขีดไฟในราคาลดละ 30 สตางค์ ทำให้เกิดปัญหาเรื่องสตางค์ทอน เป็นเหตุให้ร้านค้าปลีกต้องถูกจับกุมดำเนินคดี เพราะขายเกินกว่าราคาที่กำหนดอยู่เป็นประจำ

2. ค่านการแข่งขัน ผู้ผลิตในอุตสาหกรรมไม้ขีดไฟแยกได้เป็น 2 ส่วน คือผู้ผลิตรายเก่า 7 ราย ซึ่งรวมตัวกันจัดตั้งบริษัทตัวแทนจำหน่ายไม้ขีดไฟ และกำหนดโควตาในการผลิต และผู้ผลิตรายใหม่ ซึ่งดำเนินการจำหน่ายแบบอิสระ ผู้ผลิตรายเก่า ซึ่งรวมตัวกันตั้งบริษัทตัวแทนจำหน่ายนั้น เป็นผู้ครองตลาดส่วนใหญ่ไว้อย่างมั่นคง การรวมตัวกันของผู้ผลิตรายเก่าในลักษณะแบบผูกขาดนี้มีข้อดีข้อเสียดังนี้คือ

ข้อดี

1. เป็นการขจัดปัญหาการแข่งขันในระหว่างผู้ผลิต ทำให้โรงงานที่มีประสิทธิภาพต่ำยังคงดำเนินการผลิตอยู่ได้

2. การจัสรรโควค่าในการผลิตตามความต้องการของตลาด ทำให้แก้ปัญหาเรื่องไม้ซี้ดไฟล้นตลาด หรือขาดตลาด โรงงานผู้ผลิตไม่จำเป็นต้องเก็บรักษาสินค้าไว้เป็นจำนวนมาก ๆ ซึ่งจะช่วยให้ท้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น
3. ทำให้สามารถรักษาระดับราคาในตลาดไว้ได้
4. ทำให้ประหยัดค่าโฆษณา

ข้อเสีย

1. ถ้าหากมีการเพิ่มราคาสินค้า ผู้บริโภคต้องเป็นผู้รับภาระในการขึ้นราคานี้ ทำให้เสียสิทธิในการต่อรองราคา
2. ทำให้โรงงานที่มีประสิทธิภาพในการผลิตต่ำ ไม่ยอมปรับปรุงประสิทธิภาพของตัวเอง

การเลิกระบบผูกขาด จะทำให้โรงงานที่มีประสิทธิภาพต่ำต้องเลิกกิจการ และจะทำให้เหลือเพียงบริษัทที่มีประสิทธิภาพในการผลิตสูง และในที่สุดบริษัทที่มีประสิทธิภาพสูงจะกลายเป็นบริษัทผูกขาดไปโดยปริยาย

หลังจากที่มีผู้ผลิตรายใหม่เข้ามารวมในอุตสาหกรรมนี้ การแข่งขันได้กลายเป็นการแข่งขันระหว่างบริษัทผู้ผลิตรายเก่า และบริษัทผู้ผลิตรายใหม่ ซึ่งในอนาคตถ้าเกิดปัญหาไม้ซี้ดไฟล้นตลาด อาจจะทำให้เกิดการแข่งขันแบบสงครามราคา (Price War) ที่เคยเกิดขึ้นแล้วเมื่อปี 2493 ก็ได้

3. คำนการส่งออก เนื่องจากไม้ซี้ดไฟที่ผลิตได้ในประเทศยังไม่ได้มาตรฐาน เมื่อเปรียบเทียบกับไม้ซี้ดไฟจากต่างประเทศ โดยเฉพาะปัญหาเรื่องไม้ซี้ดไฟนี้เพราะ

3.1 คุณภาพของไม้ที่ใช้ในการผลิตยังไม่ดีพอ เมื่อเทียบกับต่างประเทศที่ใช้ไม้สน ไม้ซี้ดไฟที่ทำจากไม้สนจะมีลักษณะสวยงามกว่า เป็นเงา และทนทานกว่า จึงทำให้ไม่สามารถหาตลาดในต่างประเทศได้

3.2 สารเคมีที่ใช้ข่มหัวกานไม้ขีด ยังผสมไม่ไคส่วนตามมาตรฐาน ส่วนใหญ่เวลาจุดมักจะมีเสียงดังฟู และบางครั้งมีสะเก็ดแตกกระจาย อาจจะเป็น เพราะสารเคมีที่ใช้ยังไม่ดีพอ ไม้ขีดไฟจากต่างประเทศเวลาขีดจะมีเสียงเบา และประกายไฟที่ดูจะดูกลมๆ และกานเมื่อขีดไฟแล้วจะดับเลย แต่กานไม้ขีดไฟของเราเวลาดับแล้ว กานยังดูเป็นสีแดงอยู่ ซึ่งถ้าทิ้งไปถูกวัตถุติดไฟได้ง่าย เช่นน้ำมัน ก็จะทำให้เกิดไฟไหม้ได้

นอกจากนั้น ในอดีตตลาดต่างประเทศของอุตสาหกรรมไม้ขีดไฟ ไคแก่ ประเทศเพื่อนบ้านบางประเทศ เช่นประเทศกัมพูชา ประเทศลาว เป็นต้น เมื่อประเทศเพื่อนบ้านเกิดการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ทางการเมือง จึงทำให้ตลาดต่างประเทศแคบลง

ปัญหาเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาล

1. การกำหนดราคาควบคุมของคณะกรรมการกลางป้องกันการค้ากำไรเกินควร ซึ่งกำหนดไว้ให้จำหน่ายปลีกถังละ 30 สตางค์ มีปัญหาเรื่องการทอนเงิน ซึ่งในปัจจุบันไม่นิยมใช้เศษสตางค์อันละ 10 สตางค์แล้ว เมื่อผู้ขายปลีกหาสตางค์ทอนให้ไม่ได้ ก็ต้องจำหน่ายในราคาถังละ 50 สตางค์ หรือ 3 ถังบาท ทำให้ถูกจับกุมจากเจ้าหน้าที่ในข้อหาที่ขายเกินราคาควบคุม แต่ส่วนใหญ่ผู้ค้าปลีกก็จะเม็ดขายเกินราคาอยู่เสมอ

การกำหนดราคาขายส่งจากโรงงานในราคาหีบละ 1,680 บาทนั้น เป็นราคาที่วิเคราะห์ต้นทุนตั้งแต่ปี 2517 ดังนั้น บริษัทผู้ผลิตจึงได้รวมตัวกันร้องเรียนขอขึ้นราคาอยู่เสมอๆ โดยอ้างว่าต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น เมื่อไม่ได้รับการอนุมัติให้ขึ้นราคา บริษัทผู้ผลิตก็จะหยุดการผลิตชั่วคราว ทำให้เกิดปัญหาขาดแคลนไม้ขีดไฟขึ้น

การควบคุมราคาที่เป็นปกติกันอยู่ในปัจจุบันนี้ ไม่มีการยืดหยุ่นหรือปรับปรุงตามสภาพเศรษฐกิจ ไม่ว่าต้นทุนการผลิตและราคาไม้ซี้ดไฟโดยทั่วไปจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นหรือลดลงก็ตาม การควบคุมแบบนี้อาจทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภคด้วย

2. การกำหนดคุณภาพและมาตรฐานของไม้ซี้ดไฟ ตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมไม้ซี้ดไฟ มอก. 53 - 2516 นั้น เป็นมาตรฐานที่กำหนดไว้สูงมาก (ความเห็นของผู้จัดการโรงงานส่วนใหญ่) ตั้งแต่กำหนดมาตรฐานมา โรงงานที่ผลิตได้ตามมาตรฐานมีน้อยมาก และส่วนใหญ่มักจะได้รับใบมาตรฐานเพียงครั้งเดียว พอดำเนินการผลิตต่อก็จะได้ผลที่ต่ำกว่ามาตรฐาน ทั้งนี้เป็นเพราะคุณภาพของไม้ในประเทศยังไม่ได้มาตรฐานดังกล่าวแล้ว และเมื่อการกำหนดมาตรฐานกำหนดไว้โดยที่โรงงานผู้ผลิตไม่สามารถผลิตให้ได้ตามมาตรฐาน โรงงานผู้ผลิตก็จะผลิตไปเรื่อย ๆ โดยไม่คำนึงถึงมาตรฐาน

3. เนื่องจากปัญหาการขาดแคลนไม้ซี้ดไฟ และการขึ้นราคาไม้ซี้ดไฟ ใน พ.ศ. 2515 - 2516 ซึ่งคาดกันว่า สาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งก็เนื่องจากผู้ผลิตรวมตัวกันผูกขาดในการกำหนดปริมาณราคาและปริมาณที่ผลิตแต่ฝ่ายเดียว ทำให้ผู้บริโภคเสียเปรียบและเสียสิทธิในการต่อรองราคา กระทรวงอุตสาหกรรม จึงได้ประกาศยกเลิกนโยบายอุตสาหกรรมไม้ซี้ดไฟ ฉบับลงวันที่ 17 มกราคม 2515 เกี่ยวกับการห้ามตั้งโรงงานไม้ซี้ดไฟเพิ่มขึ้น และได้ประกาศนโยบายอุตสาหกรรมไม้ซี้ดไฟขึ้นใหม่ เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2517 ให้ตั้งและขยายโรงงานอุตสาหกรรมไม้ซี้ดไฟได้ ทำให้มีโรงงานเปิดขึ้นใหม่อีก การอนุมัติให้ตั้งหรือขยายโรงงานอุตสาหกรรมใหม่เพียงเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนไม้ซี้ดไฟ โดยไม่ได้คำนึงถึงสถานะการอย่างอื่น ทำให้ผู้ลงทุนรายใหม่ต้องประสบกับภาวะขาดทุนจากการลงทุน ทั้งนี้เพราะเมื่อโรงงานเปิดดำเนินการในปี 2519 (โรงงานไม้ซี้ดไฟเปิดใหม่ 3 โรงงาน) ปี 2520 รัฐบาลได้ประกาศปิดป่า โดยห้ามตัดไม้ทุกชนิด ปัญหาการขาดแคลนไม้สำหรับใช้ในการผลิตไม้ซี้ดไฟ จึงเพิ่มสูงขึ้น เพราะมีโรงงาน

มากขึ้นจนกระทั่งบางโรงงานทั้งรายเก่าและรายใหม่ต้องหยุดผลิต ปิดโรงงานไป
แห่งละหลาย ๆ เคื่อง อันเป็นการสูญเสียทางเศรษฐกิจอย่างมาก

ปัญหาตามแรงงาน

อัตราแรงงานขั้นต่ำเพิ่มขึ้นจาก 18 บาท เป็น 25 บาท 28 บาท
และ 35 บาทนั้น เป็นที่คาดกันได้ว่า จะทำให้ต้นทุนการผลิตไม่ซึดไฟเพิ่มขึ้นอย่าง
แน่นอน ประกอบกับการที่โรงงานทำการผลิตไม่เต็มที่ คือผลิตได้เพียงวันละ
8 ชั่วโมง เพราะขาดวัตถุดิบ และในบางครั้งต้องปิดโรงงานชั่วคราว ทำให้ต้อง
จ้างแรงงานโดยไม่มีการผลิต ซึ่งมีผลทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ในบางโรงงาน
ซึ่งสามารถประหยัดหรือลดต้นทุนเกี่ยวกับค่าแรงงานได้นั้น ได้ใช้วิธีเสียไม่จ่าย
ค่าแรงงานตามอัตราแรงงานขั้นต่ำ แต่ใช้วิธีจ่ายค่าแรงงานเหมาจ่ายตามจำนวน
ผลงานที่ทำได้ ซึ่งเมื่อหยุดการผลิตก็ไม่ต้องจ่ายค่าแรงงาน ทำให้สามารถประหยัด
ค่าแรงงานได้

ข้อเสนอแนะ

กานบริษัทผู้ผลิต บริษัทผู้ผลิตควรจะต้องหาทางป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่
เกิดขึ้น อันได้แก่

1. การขาดแคลนไม้เนื้ออ่อน เนื่องจากเมื่อถึงฤดูฝน การตัดไม้และ
ลากไม้ออกจากป่าเป็นไปได้ยาก และต้องใช้เวลานาน ดังนั้น บริษัทผู้ผลิตควรจะ
สำรองไม้เนื้ออ่อนและไม้ซีกไฟใหม่พอสมควร เพื่อว่าในฤดูฝน ถ้าหากหาไม้ป้อน
โรงงานไม่ทัน บริษัทผู้ผลิตก็จะได้มีไม้ไว้ใช้ในการผลิต และมีไม้ซีกไฟที่สำรองไว้
ออกจำหน่ายได้ตามปกติ ปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนไม้ซีกไฟทั้งหมดไป

2. วัสดุสารเคมี ที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งในบางครั้งเกิด
การขาดแคลน เนื่องจากความล่าช้าในการจัดส่ง บริษัทผู้ผลิตควรสำรองไว้ใน
ปริมาณที่มากพอ และควรกำหนดจุดสั่งซื้อไว้ว่า ควรจะสั่งซื้อ ณ จุดที่คาดว่าจะมีพอใช้
จนกว่าส่วนที่สั่งซื้อใหม่จะเข้ามาถึง

3. การปรับปรุงคุณภาพไฟให้ได้มาตรฐาน เนื่องจากในอนาคตอาจเกิดปัญหาเกี่ยวกับไม้ซี้ดไฟล้นตลาด ซึ่งผู้ผลิตควรจะขยายตลาดไปสู่ตลาดต่างประเทศ การขยายตลาดไปสู่ต่างประเทศนั้น ผู้ผลิตจะต้องปรับปรุงมาตรฐานของไม้ซี้ดไฟให้ทัดเทียมกับต่างประเทศ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับและสามารถแข่งขันในตลาดต่างประเทศได้

4. สำหรับผู้ผลิตรายใหม่ ควรจะศึกษากรรมวิธีในการผสมสารเคมีเกี่ยวกับหัวไม้ซี้ดไฟให้คู่สูตรสารเคมีที่แน่นอนก่อนทำการผลิต มิฉะนั้นเมื่อผลิตเป็นสินค้าสำเร็จรูปแล้ว จะทำให้เกิดการเสียหายโดยมีอาจแก้ไขได้

ด้านรัฐบาล รัฐบาลควรมีมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นเช่นกัน ทั้งนี้เพราะเมื่อเกิดปัญหาขึ้น โรงงานไม้ซี้ดไฟต้องหยุดผลิต ก็หมายถึงการสูญเสียทางเศรษฐกิจของประเทศด้วย มาตรการที่ควรดำเนินการได้แก่

1. จากการประกาศปิดป่าบางแห่ง ห้ามตัดต้นไม้ทุกชนิด ในปี 2520 เห็นควรที่จะเปลี่ยนแปลงกำหนดชนิดไม้หวงห้ามให้ไม้เนื้ออ่อน เช่น ไม้ปอ ไม้อ้อยช้าง พ้นจากการเป็นไม้หวงห้าม เนื่องจากไม้เหล่านี้ขึ้นอยู่ในป่าโครงการและป่าสงวน และเป็นไม้สงวน การตัดต้องได้รับอนุญาตจากทางราชการ จึงเป็นการไม่สะดวก

ไม้เนื้ออ่อนเป็นไม้ที่เสี้ง่าย ไม่เป็นที่นิยมในการนำไปใช้ทำอย่างอื่น ดังนั้น จึงเห็นควรที่จะให้พ้นจากการเป็นไม้หวงห้าม เพื่อที่จะได้ลดปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนไม้เนื้ออ่อน

2. ในการขออนุญาตตัดไม้ซี้ดลากไม้เข้าโรงงานนั้น มีขั้นตอนในการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับหน่วยราชการหลายขั้นตอน และค่อนข้างจะยุ่งยากใช้เวลานาน เห็นควรจะให้มีการลดขั้นตอนสำหรับไม้เนื้ออ่อนที่จะนำมาใช้ในอุตสาหกรรมไม้ซี้ดไฟ เพราะไม้เนื้ออ่อนเป็นไม้ที่เสี้ง่าย เมื่อตัดแล้วก็ต้องรีบขนออกมาโดยเร็วภายใน 1 - 3 เดือน ถ้าทิ้งไว้นานกว่านั้นไม้ก็จะผุ แตก นำมาลึงเป็นแผ่นบางไม่ได้ การลดขั้นตอนการปฏิบัติทางราชการจะเป็นทางหนึ่งที่ช่วยให้ลดต้นทุนการผลิตได้

ขั้นตอนในการ ขออนุญาตตัดไม้มีดังนี้

1. เมื่อเลือกไม้ที่ได้ขนาดแล้ว จะต้องมีการไปแจ้งแก่เจ้าหน้าที่ เพื่อมาทำการตีตราคัดเลือกไม้
2. เมื่อตีตราคัดเลือกไม้แล้ว จะต้องไปขอใบอนุญาตตัดต้นไม้ ซึ่งเสียค่าธรรมเนียมตนละ 50 บาท
3. ทำการตัดต้นไม้
4. นำเจ้าหน้าที่ป่าไม้เข้าไปตีตราชักลากไม้
5. ทำการรวมหมอนไม้ และขอใบอนุญาตรวมหมอนไม้
6. ขออนุญาตเส้นทางขนไม้ออกจากป่า
7. ขออนุญาตตีตราค่าภาคหลวงที่รวมหมอนไม้
8. ขอใบเปิดทางเข้าโรงงาน

3. ให้บริษัทผู้ผลิตไม้ซีกไฟได้รับสัมปทานป่าไม้เนื้ออ่อน โดยเสียค่าภาคหลวงในอัตราที่ไม่สูงมากนัก เพื่อโรงงานจะได้มีไม้ใช้เป็นวัตถุดิบอย่างเพียงพอ และในขณะเดียวกันก็ควรหามาตรการให้ผู้ผลิตต้องปลูกป่าทดแทน ในเขตป่าไม้ที่ได้รับสัมปทาน

บริษัทผู้ผลิต ซึ่งผลิตไม้ซีกไฟได้มากที่สุดในประเทศ ใช้ไม้เนื้ออ่อนประมาณ 20 ลูกบาศก์เมตร/วัน ถ้าทำการผลิตปีละ 360 วัน จะใช้ไม้ทั้งสิ้น 7,200 ลูกบาศก์เมตร ประมาณว่าไม้ 1 ต้น = 1 ลูกบาศก์เมตรใน 1 ปีจะใช้ไม้ประมาณ 7,200 ต้น พื้นที่ 1 ไร่จะปลูกต้นไม้ได้ประมาณ 30 ต้น ในการปลูกไม้เพื่อให้พอใช้ในระยะเวลา 10 ปี จะใช้พื้นที่ประมาณ 2,600 ไร่ ไม้เนื้ออ่อนที่ใช้งานได้อายุประมาณ 10 - 14 ปี ดังนั้น ถ้ามีการปลูกป่าเพื่อใช้ในการผลิตไม้ซีกไฟอย่างจริงจัง จะเห็นว่าใช้เนื้อที่ไม้ไม่มากและสามารถปลูกหมุนเวียนเพื่อใช้ได้ตลอดเวลา โดยไม่เกิดการขาดแคลนไม้เลย

4. ในการควบคุมราคาจำหน่ายในประเทศ ควรมีการปรับปรุงให้เหมาะสมตามสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ และต้นทุนการผลิตทั่วไป การกำหนดราคาขายก็ควรกำหนดในราคาที่เหมาะสม ไม่ควรกำหนดในลักษณะที่จะก่อให้เกิดการปฏิบัติจริง ๆ ไม่ได้ เช่นกำหนดราคาขายปลีกกิโลกรัม 30 สตางค์ เป็นต้น ทำให้ผู้ค้าปลีกไม่มีสตางค์ทอน และต้องถูกจับกุม เพราะขายเกินราคาควบคุม ควรกำหนดราคาขายในราคากิโลกรัม 25 สตางค์ โดยลดจำนวนก้านลงหรือ 50 สตางค์ โดยเพิ่มจำนวนก้าน หรือกำหนดให้ขายในราคากิโลกรัม 50 สตางค์ แต่ต้องมีการกำหนดมาตรฐานว่า ต้องเป็นไม้ซีคไฟที่ใดมาตรฐานจึงจะขายได้ในราคากิโลกรัม 50 สตางค์

ปัจจุบันต้นทุนการผลิตของไม้ซีคไฟสูงขึ้นกว่าต้นทุนการผลิตในปี 2517 มาก ส่วนราคาควบคุมยังคงเป็นราคาที่กำหนดมาตั้งแต่ปี 2517 เห็นควรที่จะต้องมีการปรับปรุงราคาใหม่ให้เหมาะสมจากต้นทุนไม้ซีคไฟตามตารางที่ 11 ไม้ซีคไฟในปี 2521 มีราคาต้นทุนกิโลกรัม .254 บาท เทียบกับประมาณการลงทุนในตารางที่ 32 ราคาต้นทุนตอกหลัก .260 สตางค์ อันเป็นอัตราต้นทุนไม้ซีคไฟตอกหลักที่ใกล้เคียงกัน เมื่อประมาณการรายได้จากการขายในราคากิโลกรัม 30 และ 35 สตางค์ พบว่าจะได้รับผลตอบแทนจากการลงทุน 5.64 % และ 12.77 % ตามลำดับ ถ้าราคาขายเป็นกิโลกรัม 30 สตางค์ ผู้ลงทุนรายใหม่ยังไม่ควรที่จะลงทุนเพราะอัตราผลตอบแทนต่ำกว่าการนำเงินไปฝากธนาคารหรือซื้อพันธบัตรรัฐบาล แต่ถ้าวางขายกิโลกรัม 35 สตางค์ ผู้ลงทุนรายใหม่ที่ชอบความเสี่ยงและคาดหวังถึงตลาดไม้ซีคไฟที่จะดีขึ้นในอนาคต (มีการส่งออก) ก็ควรจะลงทุนในอุตสาหกรรมนี้ เพราะให้ผลตอบแทนสูงกว่าค่าเสียโอกาส และสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่จะต้องจ่าย

คำนวณราคาขายที่เหมาะสม

อนึ่ง ตามแนวนโยบายและหลักการในการควบคุมราคาสินค้าของคณะกรรมการกลางได้กำหนดผลตอบแทนจากการลงทุน เพื่อประกอบการพิจารณาความเหมาะสมของราคาสินค้าไว้ดังนี้

ผลตอบแทน (ก่อนหักดอกเบี้ยเงินกู้และภาษีเงินได้นิติบุคคล) ในอัตรา
ประมาณ 17 % ของเงินลงทุนทั้งสิ้น (Total Capital Employed)

จากประมาณการลงทุนในบทที่ 7 ตารางที่ 1 เงินลงทุนทั้งสิ้น

= 19,688,361.- บาท

ผลตอบแทน 17% ของเงินลงทุนทั้งสิ้น = $19,688,361 \times \frac{17}{100}$ บาท

กำไรสุทธิก่อนหักดอกเบี้ยเงินกู้และภาษีเงินได้

นิติบุคคล = 3,347,021.37 บาท

บวก ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ยกเว้นดอกเบี้ยและ

ภาษีเงินได้ = 10,997,833.- บาท

ยอดขายที่ควรจะขายได้

= 14,344,854.37 บาท

ปริมาณการขาย 6,000 X 7,200

= 43,200,000 กลัก

ราคาขาย / กลัก

= 14,344,854.37/43,200,000บาท

ราคาขายต่อกลักที่เหมาะสม

= .332

ดังนั้น จากประมาณการลงทุนในบทที่ 7 ถ้านำอัตราผลตอบแทนจากเงิน
ลงทุนทั้งสิ้นตามข้อกำหนดของคณะกรรมการกลางมากำหนดหารราคาที่เหมาะสม จะพบว่า
ราคาขายไม้ซีดไฟที่เหมาะสมโดยให้ผลตอบแทน (ก่อนหักดอกเบี้ยเงินกู้ และภาษี
เงินได้นิติบุคคล) ของเงินลงทุนทั้งสิ้นในอัตรา 17 % คือราคาถักละ .332 บาท

5. บริษัทผู้ผลิตไม้ซีดไฟในปัจจุบันมีอยู่ 10 โรงงาน (กำลังก่อสร้าง
และติดตั้งเครื่องจักร 2 โรงงาน) มีกำลังการผลิตเกินกว่าความต้องการใช้ใน
ประเทศ และดูทางการส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศยังไม่สู้แจ่มใสนัก จำนวน
โรงงานเท่าที่มีอยู่น่าจะเพียงพอแล้ว สำหรับอุตสาหกรรมประเภทนี้ ทางราชการ
ควรที่จะระงับการให้ขยายหรือตั้งโรงงานขึ้นใหม่อีก ควรจะมีการส่งเสริมให้ผลิต
ห้าการผลิตไม้ซีดไฟให้ได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้ เพื่อที่จะได้เป็นดูทางสำหรับการ
ส่งไปจำหน่ายต่างประเทศ

6. ส่งเสริมให้ผู้ผลิตดำเนินการผลิตไม้ขีดไฟให้ได้มาตรฐานทัดเทียมกับต่างประเทศ เพราะนอกจากจะทำให้ไม้ขีดไฟเป็นสินค้าออกแล้ว ยังจะทำให้ผู้บริโภคได้รับอรรถประโยชน์สูงสุดจากการบริโภคด้วย ทั้งนี้เนื่องจากการทดสอบโดยวิธีดุ่มตัวอย่างจากไม้ขีดไฟที่จำหน่ายในราคา 30 สตางค์นั้น พบว่า ไม้ขีดไฟ 1 กลัก จำนวน 50 ก้าน จะมีไม้ขีดไฟที่อยู่ในสภาพที่ได้มาตรฐาน (ก้านไม่ชำรุด) โดยเฉลี่ยแล้วกลักละ 30 ก้าน คิดเป็นอัตราร้อยละ 60 เมื่อกำหนดต้นทุนต่อก้านสำหรับผู้บริโภค

ไม้ขีดไฟที่ใช้ได้ 3 ก้าน ราคา	=	.30 บาท
" 1 " "	=	$\frac{.30}{30}$ "
เพราะฉะนั้น ราคาต่อก้านสำหรับผู้บริโภค	=	.1 "

นอกจากนั้นไม้ขีดไฟที่ผลิตขายในปัจจุบันคุณภาพของข้างกลักสำหรับขีด ยังมีคุณภาพไม่ดีพอ ขีดได้ไม่นาน ที่หาข้างจะหลุดไปเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ขีดไม่ติด อันก่อให้เกิดความไม่พอใจต่อผู้บริโภค

ถ้ากำหนดให้ไม้ขีดไฟผลิตอย่างมีมาตรฐาน โดยมีก้านไม้ขีดไฟที่ได้มาตรฐานทั้ง 50 ก้าน และยอมให้ราคาขายปลีกขายเพิ่มจาก 30 สตางค์เป็น 50 สตางค์ ราคาต้นทุนต่อก้านสำหรับผู้บริโภคจะมีต้นทุนก้านละ 1 สตางค์เช่นกัน

ดังนั้น รัฐบาลควรที่จะปรับราคาควบคุมให้เหมาะสมกับต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้น เพื่อที่จะทำให้ไม้ขีดไฟมีมาตรฐานที่ดีขึ้น อันจะเป็นการทำให้ผู้บริโภคได้รับอรรถประโยชน์สูงสุดด้วย

7. ในด้านต่างประเทศ รัฐบาลควรจะได้มีการติดต่อเพื่อเปิดสัมพันธ์ทางการค้ากับต่างประเทศให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อเป็นการส่งเสริมสินค้าออกให้มากขึ้น

โดยที่อุตสาหกรรมไม้ซี้ดไฟ เป็นอุตสาหกรรมที่จำเป็นต่อชีวิตประจำวัน และเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดการใช้แรงงาน เป็นการสร้างรายได้ให้แก่ประเทศ ถ้าหากการแก้ไขปัญหาดังกล่าว สามารถดำเนินไปได้ ปัญหาการขาดแคลนไม้ซี้ดไฟก็จะหมดไป การส่งเสริมให้มีการผลิตไม้ซี้ดไฟที่ได้มาตรฐาน ทัดเทียมกับต่างประเทศก็จะช่วยให้ประเทศมีสินค้าส่งออกเพิ่มขึ้น อันเป็นการช่วยลดดุลย์การค้ากับต่างประเทศได้ ในการควบคุมราคาจำหน่ายในประเทศ ควรมีการปรับปรุงให้เหมาะสมตามสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ และต้นทุนการผลิตทั่วไป โดยพิจารณาภาวะการทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งการพิจารณาให้ทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคประสบปัญหาอันน้อยที่สุด คือผู้ผลิตก็ยังคงดำเนินการผลิตอยู่ได้ และผู้บริโภคก็ไม่เดือดร้อน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย